

ሓጺር መግለጺ ኣብ ሕጊ ስድራ

መጻኑዊ

ስድራቤት ኣብ ደቂ ሰባት ዓቢ ኣገዳስነትን ግደን ዘለዎ ትካል ኮይና፣ ቀንዲ ማሕበራዊ ጉጅለ ኢያ፣ ስድራቤት ብቅርጽን ዕማማትን ኣብ ቀጻሊ ምዕባለን ለውጥን እኳ ትርኩብ እንተኾነት፣ ብዝተፈላለዩ መንገድታት ንማሕበራዊ ህይወት ደቂሰባት ትጸሉን ትቕልሰን፣ መላግቦ ናይ ማሕበራዊ ኮምን ሕብረተሰብን ድማ ኢያ። ስድራ ቤት ኣድማሳዊ ባህሪይ ዘለዎ ዝተሓተት ማሕበራዊ ኣሃዱ ናይ ደቂሰባት ኢያ፣ ብናይ ስጋዊ ዝምድና (ናይ ደም ምትእስሳር) ብመገዲ መውሰቦ ትቐውም፣ ብወለድን ደቆምን ወይ ካብቲ ባህርያዊ ዝምድና ወላድን ውሉድን ወጻኢ ከም ውላድ-ጡብ ብምርዓም ብዝተዛመዱ ኣካላት እውን ትቐውም እያ። ስለዚ፣ ብሓፈሻዊ ኣዘራርባ ስድራ ቤት ብመውሰቦ ትቐውም። ኣቦን ኣደን ደቆምን ምስኦም ዚነብሩ ካብ ቤተሰብ ወይ ካልእ ኣካል እታ ቤተሰብ ዝኾኑ ከኣ ይርከብዮ።

ስድራ ቤት መሰረታዊትን ባህርያዊትን ኣሃዱ ናይ ሓደ ሕብረተሰብ ስለዝኾነት ሕብረተሰብ እኩብ ውልቀ ስድራቤታት እዩ ተባሂሉ ኪግለጽ ይከኣል። ከንዲ ዝኾነ ጥዑይ ስድራ ቤት መሰረት ጥዑይ ሕብረተሰብ ኮይኑ፣ ኣቃውማ ነፍሰወከፍ ስድራ ብኣንጻሩ ምስ ዝኸውን ድማ ሕብረተሰብ ብኣሉታ ክጽሎ ናይ ግድን ይኸውን። ኩነታት ሓንቲ ስድራ ቤት እምበኣር ንኣባላት እታ ስድራ ቤት ጥራይ ዘይኮነስ ንሕብረተሰብ፣ ብሓፈሻ ድማ ንሃገር፣ ዝምልከት ጉዳይ ከም ዝኾነ ክዝንጋእ ኣይግባእን።

ሕጊ ስድራ ድማ ንኣቃውማ፣ ኣካይዳን ካልኣት ምስኦም ተዛማዲም ዚኸዱ ጉዳያት ስድራ ቤታት ዘማእዝን ሕጊ ኮይኑ፣ እዞም ዝሰዕቡ መሰረታውያን ዕላማታት ድማ ኣለውዮ፡-

- ምሕብሓብ፡ ሓድሕዳዊ ውህደትን ስኒትን ስድራ፣
- ምርግጋጽ ናጻ ድልየትን ማዕርነትን ተጻመድቲ፣

- ምውሐስ ረብሐን ድሕነትን ህጻናት፤
- ምስሳን ፍቕርን ሓልዮትን አባላት ስድራ ቤት፤ ከምኡውን
- ከም ድምር ውጽኢት ናይዞም አቕዲሞም ዝተጠቐሱ ዕላማታት ድማ ምህናጽ ምዕቡል ሕብረተሰብ።

ሕጊ ስድራ ሓደ ካብቶም ዓበይቲ ክፋላት ናይ ሲቪላዊ ሕጊ ኤርትራ እዩ። ኣብ ትሕቲ እዚ ዓቢ ክፋል ንስድራ ዚምልከቱ ሕግታት ኣብ ትሕቲ ዚተፈላለዩ ኣርእስቲታት ተጠቓሊሎም ንረኽቦም። ንሶም ድማ ንዝምድናታት፡ ውዕል ሕጻ፣ ውዕል መርዓ፣ ውሉድነት፣ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርዓምን ንግዴታ ናብዮትን ዚምልከቱ ሕግታት እዮም።

መሰረታዊ ዕላማ ናይዚ ጽሑፍ እምበኣር ንቀንዲ ትሕዝቶ ናይዞም ሕግታት ቅልል ብዚበለ ኣገባብ ብምግላጽ ኣፍልጦ ሕብረተሰብ ኣብ ሕጊ ስድራ ክብ ብምባል፣ ሕብረተሰብ ተጠቓሚ መሰላቱን ተማእዘዚ ሕግን ንኪኸውን ምሕጋዝን እዩ።

1. ዝምድናታት ስድራ

ብመሰረት ሲቪላዊ ሕጊ ኤርትራ-ዝምድና ብሰለስተ መገዲ ይፍጠር። እቲ ቀዳማይ ባህርያዊ ዝምድና (ናይ ስጋ ዝምድና)፣ ካልኣይ ከኣ ዝምድና ብመውስቦ (ብመርዓ ዝፍጠር ዝምድና)፣ ከምኡ ድማ ብምርዓም (ካብ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርዓም ዚነቐለ ዝምድና) ዝፍጠር ዝምድና የጠቓልል።

ባህርያዊ ዝምድና ናይ ስጋ ወይ ናይ ደም ዝምድና ተባሂሉ ዝፍለጥ'ውን ኮይኑ ኣቲብ ቀጥታዊ ሓረግ ኣብ መንጎ ንላዕልን ታሕትን ዚቐጽጹ ወለድን ውሉዳትን ዝህሉ ዝምድና ኮይኑ፣ ኣብ ጉድናዊ ሓረግ ዚህሉ ናይ ስጋ ዝምድና ድማ ኣብ መንጎ ካብ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ብዝዘይዱ ናይ ሓባር ወለዲ ዚውለዱ ውሉዳት ዝህሉ ዝምድና'ዩ። በዚ መሰረት ኣብ መንጎ ኣቦሓጎ፣ ኣቦ፣ ወዲ፣ ወዲ- ወዲ ዚህሉ ዝምድና ቀጥታዊ ሓረግ ናይ ስጋ ዝምድና ኮይኑ፣ ኣብ መንጎ ኣሕዋት፣

ደቂ ሓወአቦታት፣ ደቂ ሓትኖታት፣ ደቂ አኮታት፣ ወዘተ ዝህሉ ዝምድናታት ድማ ጌድናዊ ሓረግ ናይ ስጋ ዝምድና ይበሃሉ።

ናይ መውሰቦ ዝምድና ከኣ ሓደ መጻምዲ ምስ ናይ መጻምዲ ናይ ስጋ ኣዝማድ ንዝህልዎ ዝምድና ዝምልከት'ዩ። ብተመሳሳሊ ኣብ ናይ መውሰቦ ዝምድናውን ቀጥታውን ጌድናውን ዝምድናታት ሃልዮም፣ ኣብ መንጎ ሓደ መጻምድን በቲ ሓደ ወገን፣ ወለድን ውሉዳትን ናይ'ቲ ካልእ መጻምዲ በቲ ካልእ ወገን ቀጥታዊ ሓረግ ናይ መውሰቦ ዝምድና ኪህሉ ኸሎ፣ ጌድናዊ ሓረግ ናይ መውሰቦ ዝምድና ድማ ኣብ መንጎ ሓደ መጻምድን በቲ ሓደ ወገን፣ ብጌድናዊ ሓረግ ናይ ስጋ ኣዝማድ መጻምዲን በቲ ካልእ ወገን ዝህሉ ዝምድና'ዩ። በዚ መሰረት ሓደ ሰብ ምስ ወለዲ መጻምዲ ማለት ከም ሓሙ፣ ሓማት፣ ነዘም ወለዲ ዚወለዱ ወዘተ ከምኡ ድማ ንታሕቲ ዚቐጻጸሩ ደቂ፣ ደቂ-ደቂ ወዘተ መጻምዲ ቀጥታዊ ሓረግ ናይ መውሰቦ ዝምድና ኪህልዎ ኸሎ፣ ብጌድናዊ ሓረግ ድማ ምስ ኣሕዋትን ኣሓትን፣ ሓወቦ፣ ሓትኖ፣ ኣኮ፣ ኣሞ፣ ደቂ ሓወቦ ወዘተ ናይ መጻምዲ ናይ መውሰቦ ዝምድና ይህልዎ። ኣብ ቀጥታዊ ሓረግ ናይ መውሰቦ ዝምድና ኩሉ ደረጃታት ዝምድና ወይ ብዝሒ ወለዶታት ደረት ከይተገብረሉ ሕጋዊ ሳዕቤን ዝፈጥር ኪኸውን ከሎ፣ ኣብ ጌድናዊ ሓረግ ናይ መውሰቦ ዝምድና ግና ክሳብ ሳልሳይ ወለዶ ዝበጽሕ ደረጃ ጥራይ ሕጋዊ ሳዕቤን ይፈጥር።

ብውዕል ምርጫም ዝፍጠር ዝምድና ኣብ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫም መሰረት ዝገበረ ኮይኑ፣ ኣብ መንጎ'ታ ከም ውላዳ ኣትቕበል ስድራ/ረግምን ኣብ ሞንጎ'ቲ ከም ውላድ-ጡብ ኣብ ሓዳስ ስድራ ዝኣቱ ተራግምን ዚተፈጸመ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫም ድማ ሕጊ ብዝእዝዞ ኣገባብ ዝተበጽሐን ብቤት ፍርዲ ዝጸደቐ ክኸውን ዘለዎ'ዩ። ድሕሪ ምፍጻም ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫም ተራግሚ ብሕጊ ከም ውላድ ረግሚኡ ስለ ዚቐጻጸር ድማ ልክዕ ከም ባህርያዊ ውሉድ ናይ ስጋን ናይ መውሰቦን ዝምድናታት ይምስረቱ። ኣብዚ ክዝንጋዕ ዘይግባእ ኣገዳሲ ነጥቢ ድማ ተራግሚ ምስ መበቆላዊ ቤተሰቡ ዝህልዎ ዝምድና

ብውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫም ትሩፍ ዘይምጃኑ እዩ። ስለዚ ተራግሚ ምስ መበቆላዊ ቤተሰቡን ምስ ስድራ ረገምቱን ዝህልዎ ዝምድናታት ሓዙ ይቐጽል።

2. ውዕል ሕጻን

ውዕል ሕጻን ማለት ሕጻይን ሕጻይትን ኣብ መጻኢ መርጫ ንኪገብሩ ዚኣትውዎ ስምምዕ ማለት እዩ። ውዕል ሕጻን ብልማድ ናይቲ ሕጻን ዚግበረሉ ከባቢ ዚጽምበል ከይኮነ እቲ ስምምዕ ኣብ ቅድሚ ኣርባዕተ መሰኻኻር ማለት ክልተ ካብ ሕጻይ (ካብ እንዳ ወዲ) ክልተ ድማ ካብ ሕጻይቲ (ካብ እንዳ ጓል) ኣብ ዘለውሉ ንኪፍጸም ሕጊ የገድድ። ውዕል ሕጻን ኣብ መዝገብ ሲቪላዊ ክብሪ ክሰፍር ኣየድልዮን። ህላውነት ሕጻን ኣከራኻሪ ኣብ ዚኹነሉ እዋን ሕጻን ከም ዝተገብረ በዘም ዝሰዕቡ ኣገባብ ክረጋገጽ ይኽእል፡-

- ውዕል ሕጻን ዚተፈረመሉ ሰነድ ብምቕራብ፤
- ናይ ሰብ መሰኻኻር ብምቕራብ፤
- ደረቕ ወይ ተንቀሳቓሲ ምስልታት ብምቕራብ፤ ወይውን
- ብዝኹነ ካልእ ኣገባብ መርትዖ ክረጋገጽ ይኽእል።

ውዕል ሕጻን ማለት ሕጻይን ሕጻይትን ኣብ መጻኢ መርጫ ንኪገብሩ ዚኣትውዎ ስምምዕ ስለዝኹነ ሕጻይ ወይ ሕጻይቲ ብዘይ ብቐዕ ምኽንያት ውዕል መርጫ ምፍጻም ምስ ዚኣቢ ወይ ድማ ብዘይ ብቐዕ ምኽንያት ንውዕል መርጫ ምስ ዘደናጉ፤ ከም ጠንቂ ምፍራስ ውዕል ሕጻን ተወሲዱ ሕጻን ክፈርስ ይኽእል። ብተወሳኺ እቲ ሕጻይ ወይ እታ ሕጻይቲ ውዕል መርጫ ንኺይፍጸም ዚግባት ወይ ግንቃፊ ዝኾነ ተግባር ምስ ዚፍጽሙ ውዕል ሕጻን ክፈርስ ይኽእል። ንኣብነት ካብቶም ሕጻይት ሓዲኦም ካብ ካልእ ቁልጥ ምስ ዚወልድ ውዕል መርጫ ንኺይፍጸም ዚኽልክል ተግባር ከም ዝተፈጸመ ተወሲዱ ሕጻን ክፈርስ ይኽእል።

እንተኾነ ምፍራስ ውዕል ሕጻን ሕጋዊ ሳዕቤን ከም ዘለዎ ምግንዛብ ኣገዳሲ እዩ። ምፍራስ ሕጻን እዘም ዝሰዕቡ ሳዕቤናት ኣለዎ፡-

- እቲ ጠንቂ ምፍራስ ሕጻን ዝኸገነ ሕጻይ ወይ ሕጻይቲ ምስቲ ሕጻን ንዚተኣሳሰሩ ኩሎም ወጻኢታት ናይቲ ካልእ ወገን ከም ዝሸፍን ይግበር፤
- ብኣጋጣሚ ውዕል ሕጻን ንዕኡ ይኹን ንቤተሰቡ ዝተዋህቡ ህያባት ይመልስ፤
- እቲ ጠንቂ ምፍራስ ሕጻን ዝኸገነ ሕጻይ ወይ ሕጻይቲ ሞራላዊ ካሕሳ ይኸፍል፤ ከምኡውን
- ኣብቲ ውዕል ሕጻን ብምኸንያት ምፍራስ ውዕል ሕጻን ኣብ ልዕሊ ዝበደለ ወገን ንዝትግበር መቐጻዕቲ ዚምልከት ስምምዕ ተገይሩ እንተ ጸኒሑ፤ እቲ ውዕል ዘፍረሰ ወገን ነዚ መቐጻዕቲ ናይ ምኸፋል ሕጋዊ ግዴታ ይህልዎ።

ምስዚ ተኣሳሲሩ ዝኸይድ ኣገዳሲ ነጥቢ ድማ ካብ ምፍራስ ሕጻን ዝነቐል ክሲ እቲ ሕጻን ድሕሪ ምፍራሱ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት እንተ ዘይቀሪቡ፤ ተበዳሊ መሰሉ ብፍቓዱ ከም ዚሓደገ ተሓሲቡ፤ እቲ ክሲ ተቐባልነት ኣይህልዎን።

3. ውዕል መርዓ

ትርጉምን ዓይነታትን መርዓ፤

ውዕል መርዓ ማለት ሰብኣይን ሰበይትን ሓዳር መስሪቶም ብሓባር ንኺነብሩ ብድልዩቶም ዝኣትዎዎ ስምምዕ ተባሂሉ ክትርጎም ይከኣል። ኣብ ሲቪላዊ ሕጊ ኤርትራ 3 (ሰለስተ) ዓይነታት መርዓ ኣለዉ። ንሳቶም ድማ ሲቪላዊ መርዓ፤ ሃይማኖታዊ መርዓን ልምዳዊ መርዓን ይበሃሉ። ሰለስተኣም ዓይነታት መርዓ ቦቲ ሕጊ ዝእዝዞ ኣገባብ ምስ ዝፍጸሙ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ማዕረ ውጽኢት ኣለዎም።

ሰለስተኣም ዓይነታት መርዓ ድሕሪ ምፍጻምም ኣብ ዝምልከቶ ናይ ምምሕዳር ኣካል ክምዝገቡ ይግባእ። ድሕሪ ምምዝጋቦም ድማ ወግዓዊ ሰነድ መርዓ ብዝምልከቶ ኣካል ምምሕዳር ንተጻመድቲ ይወሃብ።

ሲቪላዊ መርዓ ክበሃል ከሎ ሰብኣይን ሰበይትን ውዕል መርዓ ከፈጽም መዝነት ኣብ ዝተዋህቦ ኣካል ምምሕዳር ቀሪቦም ዝፍጽምዎ ዓይነት መርዓ እዩ። ሲቪላዊ መርዓ ክልቲኣም ተመርዓውቲ (ሰብኣይን ሰበይትን) ብሓባር፤ ሓዲኦም ወይ

ድማ ወለዲ ተመርጻውቲ ብውሑዱ ን6 (ሽዱሽተ) ኣዋርሕ ቅድሚ መርጻ ክነበረሉ ኣብ ዝጸንሑ ምምሕዳር ክፍጸም ይከኣል። ሲቪላዊ መርጻ ኣብ ዝፍጸመሉ እዋን ካብ ነፍሲ ወከፍ ተጻማዲ ክልተ ብድምሩ ድማ ኣርባዕተ መሰኻክር ክርከቡ ይግባእ።

ሃይማኖታዊ መርጻ ኣብ መሰጋገሪ ሲቪላዊ ሕጊ ኤርትራ ቅቡል ዝኹን ካልኣይ ዓይነት መርጻ ከይኮነ፣ መጻውዒኡ ከም ዘመልክቶ ብመሰረት ሃይማኖት (እምነት) ናይ ክልቲኦም ተጻመድቲ (ሰብኣይን ሰበይትን) ወይ'ውን ብናይ ሓዲኦም ሃይማኖት (እምነት) ዝፍጸም ዓይነት መርጻ እዩ።

ልምዳዊ (ባህላዊ) መርጻ ተጻመድቲ (ሰብኣይን ሰበይትን) ወይ ሓዲኦም ኣባላት ብዚኹኑሉ ከባቢ፣ ብዝርከብ ልምዲ ወይ ያታ መሰረት ዝፍጸምዎ ዓይነት መርጻ እዩ።

ኣብ ሲቪላዊ ሕጊ ኤርትራ መርጻ ትሕቲ ዕድመ ክልኩል ምዃኑ ምግንዛብ ይድሊ። ተጻመድቲ 18 (ዓሰርተ ሸምንተ) ዓመት ዝመልኡ ማለት ዓቕሚ ኣዳምን ሄዋንን ዝበጽሑ ክኹኑን ግድነት'ዩ። ፍቓድ ወይ ድማ ናጻ ድልየት ተወጻዓልቲ ድማ ኣብ ምምስራት ውዕል መርጻ ሓደ ካብ'ቶም ኣዝዮም ኣገደስቲ ተደላይነታት ወይ ረቛሕቲ ኢዮ። ነዞም ረቛሕቲ'ዚኦም ከየማለኦ ክብጻሕ ዝኸእል ዝኹን ስምምዕ መርጻ ብመንጽር ሕጊ ቅቡል ኣይከውንን።

እዞም ረቛሕቲ ኣብ ኩሎም ዓይነታት መርጻ ማዕረ ተፈጻምነት ስለዘለዎም ነዞም ረቛሕቲ ግምት ከይሃብካ ዝግበር ውዕል መርጻ ሕጋዊ ሳዕቤን ኣለዎ። እቲ ዝተገብረ መርጻ ብውሳኔ ቤት ፍርዲ ኪፈርስን፣ ኣብቲ ዘይሕጋዊ መርጻ ዝተሳተፉ ተጻመድቲ፣ ይኹኑ ውዕል መርጻ ዘፈጸመ በዓል መዚ ብገበን ኪሕተቱ ይኸእሉ።

ውጽኢት መርዓ፣

ድሕሪ ምፍጻም ውዕል መርዓ ስዒቡ ዝመጽእ ሕቶ ተጻመድቲ ዝፈጸምዎ ውዕል ኣብ ልዕሊኡም እንታይ ውጽኢት (ሳዕቤን) ኣለዎ ዝብል ይኸውን። ኣብ መንጎ ተጻመድቲ ውዕል መርዓ ምስ ተፈጸመ ብኡንብኡ ሰብኣውን ንዋታውን ውጽኢታት መርዓ ይፍጠሩ። እዞም ውጽኢታት መርዓ ብዘይ ኣፈላላይ ኣብ ሰለስቲኦም ዓይነታት መርዓ ማዕረ ተፈጸምነት ኣለዎም።

ሰብኣዊ ውጽኢት ብኣፈሻ ኣብ ማዕረ መሰላት ናይ ክልቲኦም ጾታታት፣ ኣብ ምሕላው ረብኣታት ተጻመድትን ቁልዑን መሰረት ዝገበረ እዩ። ከም ሰብኣዊ ውጽኢት መርዓ ተጻመድቲ ንኣድሕዶም ክከባበሩ፣ እሙናት ክኾኑን ክትሓጋዝዙን፣ ብሓባር ክነብሩን ብማዕርነት ስድራቤት ከመሓድሩን ኣድሕዳዊ መሰላትን ግዴታታትን ኣለዎም።

እቲ ካልኣይ ውጽኢት መርዓ ንዋታዊ (ንብረታዊ) ውጽኢት መርዓ ከዐይኑ፣ ንንዋታዊ ርክብ ተጻመድቲ ዝምልከት ሳዕቤን ምፍጻም ሕጋዊ ውዕል መርዓ ድማ እዩ። ንዋታዊ ርክብ ተጻመድቲ ብኣፈሻ ንናይ ውልቅን ናይ ሓባርን ንብረት ተጻመድቲ ይምልከት።

ሓባራዊ ንብረት ተጻመድቲ ክበሃል ከሎ፣ ብተጻመድቲ ብሓባር ዝውነን ንብረት ማለት እዩ። ተጻመድቲ ኣብ ሓዳሮም ዝግልገሉሉ ንብረት ብምሉኡ ናይ ሓባር ንብረት ተጻመድቲ ተባሂሉ እዩ ብሕጊ ግምት ዝወሃቦ። ሓዲ ንብረት ናይ ውልቀይ እዩ ዝብል ተጻማዳይ ድማ እቲ ንብረት ናይ ውልቀኡ ከም ዝኾነ ብመርትዖ ከረጋግጽ ይግደድ። ብተወሳኺ ደምዘን እቶትን መጻምድቲ፣ ድሕሪ ሓዳር ብኸፍሊት ዝተጠርየን ናይ ሓዲ ካብ መጻምድቲ ውልቃዊ ምዃኑ ዘይተረጋገጸን ንብረት፣ ንክልተ ተጻመድቲ ብሓባር ብህያብ ወይ ብውርሲ ዝተዋህበ ንብረት ሓባራዊ ንብረት ይበሃል።

ሓባራዊ ንብረት ተጻመድቲ፣ ብተጻመድቲ ብሓባር ይመሓደር። በዚ መሰረት ኣብ ምምሕዳር ናይ ሓባር ንብረት ሓደ ተጻማዲ ብዘይ ፍቓድ ካልኣዩ፡

- ዘይንቀሳቕስ ንብረት ኪውግን (ክሸይጥ ይኹን ክልውጥ)
- ካብ ሓደ ሸሕ ናቕፋ ንላዕሊ ዋጋ ንዘለዎ ተንቀሳቓሲ ንብረት ኪውግን፣
- ካብ 2000 (ክልተ ሸሕ) ናቕፋ ዚዛይድ ውዕል ልቓሕ ኪፍጽም፡ ከምኡውን
- ካብ ክልተ ሚእቲ ናቕፋ ዚዛይድ ህያብ ኪህብ ወይ ዋሕስ ኪኸውን ኣይክእልን።

ውልቃዊ ንብረት መጻምድቲ ማለት ብሓደ ካብ ተጻመድቲ ብውልቂ ዝውነን ንብረት ማለት እዩ። ቅድሚ ዕለት መርዓ ሓደ መጻምዲ ዚውንኖ ዚነበረ ንብረት፣ ከምኡውን ድሕሪ መርዓ ብውርሲ ወይ ብህያብ ዚረኸቦ ንብረት ውልቃዊ ንብረት ተባሂሉ ይጽዋዕ። ኣብ ርእሲ እዚ ሓደ ካብ መጻምድቲ ብውልቃ ይውንኖ ንዚነበረ ንብረት ብምልዋጥ፣ ብውልቃ ዝውንኖ ገንዘብ ገይሩ ወይ ብውልቃ ንዚውንኖ ንብረት ብምሻጥ ኣብ እዋን ሓዳር ዚጥረ ንብረት ውልቃዊ ንብረት ናይቲ መጻምዲ ይኸውን። ምሕደራ ውልቃዊ ንብረት በቲ ብውልቃ ዝውንን ተጻማዲ ይፍጸም። ሓደ ተጻማዲ ንናይ ውልቂ ንብረቱ፣ ፍቓድ መጻምድቱ ከይተጸበየ፣ ናጻ ኩይኑ ክሸጦ ወይ ብዚኸውን ካልእ ሕጋዊ ኣገባብ ናብ ሳልሳይ ኣካል ከመሓላልፎ ይኸእል።

ምርግጋጽ መርዓ፣

ንህላው ውዕል መርዓ ኣመልኪቱ ክርክር ምስ ዘጋጥም ምርግጋጽ ህላው መርዓ ኣገዳሲ ይኸውን። ህላው ሓዳር ምስ ዘከራኸር፣ እቲ ሓዳር ኣሎ ወይ ሰብ ሓዳር ኢና ዝብል ወገን ብሕጊ ቅቡል ዝኸውን መርትዖ ብምቕራብ ህላው ሓዳር ናይ ምርግጋጽ ሓላፍነት ይህልዎ። ብተመሳሳሊ ዝነበረ ሓዳር ብፍትሕ ፈሪሱ ብምባል ምጉት ዘቕረበ ወገን ድማ ዘለዎ መርትዖ ብምቕራብ ንሓቕነት ክርክሩ ከረድእ ይግደድ።

ብመሰረት ሲቪላዊ ሕገ ኤርትራ መርዓ ብሓደ ካብቶም ኣብዚ ሕገ ዚሰፈሩ 3 (ሰለስተ) ኣገባባት ጥራይ ይረገጽ። ንሳቶም ድማ፡

- መዝገብ (ሰነድ) መርዓ ብምቕራብ፤
- ህላወ ኩነት መርዓ ብምርኣይ ከምኡ ድማ
- ብፍቓድ ቤት ፍርዲ ሰነድ ተፈላጥነት ኣቕራብካ ምርግጋጽ እዮም።

ኣቐድም ኣቢሉ ከም ዚተገልጹ፤ ውዕል መርዓ ብሓደ ካብቶም 3 (ሰለስተ) ኣገባባት ምስ ተፈጸመ ኣብ ዝምልከቶ ኣካል ምምሕዳር ከምዝገብ ይግባእ። ድሕሪ ምምዘጋብ ውዕል መርዓ፤ ዝምልከቶ ኣካል ምምሕዳር ንተጻመድቲ ውዕል መርዓኡም ከም ዝተመዝገበ ዘረጋግጽ ሰነድ ይህበም። እቲ ቀዳማይ ኣገባብ ምርግጋጽ መርዓ እምበኣር ከምዚ ንዝበለ ሰነድ ብምቕራብ ዚግበር ምርግጋጽ እዩ። ሰነድ መርዓ ብምቕራብ ዝግበር ምርግጋጽ መርዓ ዝያዳ ተአማኒ ብምዃኑ ዝተረፉ ኣገባባት ምርግጋጽ መርዓ፤ እዚ ናይ መርዓ ሰነድ ምስ ዘይህሉ ጥራይ ከም መረጋገጺ የገልግሉ።

ሰነድ መርዓ ዝብል ሓሳብ ብግብሪ ገለ ጸገማት ክፈጥር ይርእ እዩ። ንሱ ድማ ተጻመድቲ ኣብ እዋን መርዓ ኣብ ቅድሚ መስኻክር ዝፍርምዎ ተራ ሰነድ ውዕል መርዓ ወይ ድማ ድሕሪ ሃይማኖታዊ መርዓ ውዕል መርዓ ብዘፈጸመ ናይ ሃይማኖት ትካል ዝወሃብ ወረቐት ምስክር ብጌጋ ከም ወግዓዊ ሰነድ መርዓ ዝውሰድ ምዃኑ እዩ። ክብ ኢሉ ከም ዝተገልጸ ወግዓዊ ሰነድ መርዓ፤ ውዕል መርዓ ድሕሪ ምምዘጋቡ ብዝምልከቶ ናይ ምምሕዳር ኣካል ዝወሃብ ወግዓዊ ሰነድ ደኣ እምበር፤ ተጻመድቲ ኣብ ዳስ ዝፍርምዎ ሰነድ ወይ ብሃይማኖታዊ ትካላት ዝወሃብ ወረቐት ምስክር ከም ዘይኮነ ምዝካር ከድሊ እዩ።

እቲ ካልኣይ ኣገባብ ህላወ ኩነት መርዓ ብምርኣእ ዚግበር ምርግጋጽ ከብይኑ፤ ወግዓዊ መዝገብ መርዓ ኣብ ዘይሃለወሉ እዋን ጥራይ ድማ ተፈጻሚ ይኸውን። ሰብኣይን ሰበይትን ንሓድሕዶም ከም መጻምድቲ ሓሲቦም ብሓባር ምስ ዚነባበሩን

ብቤተሰቦችን ከባቢዎችን ከም መጻምድቲ ምስ ዝውሰዱ ኩነት መርዓ ኣሎ ይበሃል። ህላወ ኩነት መርዓ፣ ውዕል መርዓ ከም ዚተፈጸመ ኣፍልጦ ዘለዎም 4 (ኣርባዕተ) መሰኻክር ብምቕራብ ይረጋገጽ።

ብሳልሳይ ደረጃ ህላወ ውዕል መርዓ ብቤት ፍርዲ ብዝጸደቐ ሰነድ ተፈላጥነት ኪረጋገጽ ይኸእል። እዚ ኣገባብ ተግባራዊ ዚኸውን ውዕል መርዓ ተጻምድቲ ውዕል መርዓኡም ከም ዝተመዘገበ ብዘረጋግጽ ሰነድ፣ ወይ ብህላወ ኩነት መርዓ ከረጋገጽ እንተ ዘይክኢሉ ወይ እቲ ህላወ ኩነት መርዓ እንተ ተበዲሁ ጥራይ እዩ። መዛግብ ሲቪላዊ ክብሪ ምስ ዘይተሓዙ ወይ ኣብ ኣተሓሕዛኡም ጉድለት ምስ ዘጋጥም፣ መዛግብ ሲቪላዊ ክብሪ ከም ዝጠፍኡ ወይ ዝተቐደዱ ዘረድእ መርትዖ ምስ ዝቐርብ፣ ቅዳሕ መዝገብ ንምርካብ ዘይከኣል ወይ ኣዝዩ ኣጸጋሚ ምስ ዝኸውን፣

-ብሃይማኖታዊ ብዓል መዚ ዝተዳለወ ውዕል መርዓ፣ ወይ

-ሓድሕዳዊ መሰላትን ግዴታታትን ተጻምድቲ ዚገልጽ ውዕል መርዓ

ምስ ዝቐርብ ኩነታት መርዓ ብሰነድ ተፈላጥነት ንኪረጋገጽ ቤት ፍርዲ ፍቓድ ኪህብ ይኸእል።

ምቕራጽ መርዓ፣

ሓዳር ወይ መርዓ ብሓደ ካብዞም ዝሰዕቡ ኣገባባት ህላውነቱ የቋርጽ።

- ብምት ናይ ሓደ ካብ ተጻምድቲ፣
- ብፍትሕ፣
- ኣገደስቲ ረቛሕቲ መርዓ ስለዘይተማልኡ ወይ ስለዝተጣሕሱ ቤት ፍርዲ ብዝህበ መርዓ ናይ ምፍራስ ውሳኔ፣ ወይውን

- ቤት ፍርድ ንሓደ ካብ መጻምዲ ጥፋእ ከም ዝኾነ ምስ ዝውሰን።

እዞም ኣገባባት ምቅራጽ መርዓ ኣብ ሰለስተኣም ዓይነታት መርዓ ማለት ሲቪላዊ፣ ሃይማኖታውን ልማዳውን መርዓታት ማዕረ ተፈጻሚነት ኣለዎም።

ውዕል መርዓ ብፍትሕ ከም ዘቋርጽ ኣብ ላዕሊ ተገሊጹ ይርከብ። ፍትሕ ብሕጊ ስልጣን ብዝተወሃበ ኣካል፣ ኣብ ሕጋዊ መርዓ ንዝጸንሑ ሰብኣይን ሰበይትን ንምፍልላይ ዚወሃብ ውሳኔ ማለት እዩ። ሓደ ተጻማዲ ነቲ ካልኣዩ ኣይደልዩካን፣ ምሳኻ ምንባር ኣይደልን ስለ ዝበሎ ጥራይ ብፍትሕ ከም ዝተፈላለዩ ክውሰድ ኣይከኣልን። ከምዚ ዚበለ በይናዊ ንጽጋ ብሕጊ ዝኾነ ውጽኢት ወይ ተፈጻሚነት የብሉን።

ብመሰረት ሲቪላዊ ሕጊ ኤርትራ፣ ሕቶ ፍትሕ ይኹን ካልኣት ኣብ ሓዳር ዘጋጥሙ ዘይምስምማዕት ናብ ሽማግሌ ስድራ ወይ ድማ ብኣማራጺ ናብ ቤት ፍርድ ይቐርቡ። መርዓ ናይ ክልተ ተጻመድቲ ናብ ዚነበሮ ኪምለስ ብዘይከኣል ደረጃ ጉድኣት እንተወሪድዎ ወይ ዝምድናታት መጻምዲ ኣዝዩ ሓርፊፋን ተበላሽዩን እንተጸኒሑ፣ ሕቶ ፍትሕ ብኸልቲኣቶም ተጻመድቲ ወይ ብሓደ ኻብኣቶም ኪቐርብ ይኸእል። መርዓ ናይ ክልተ ተጻመድቲ ናብ ዚነበሮ ኪምለስ ብዘይከኣል ደረጃ ጉድኣት ወሪድዎ ወይ ዝምድናታት መጻምዲ ኣዝዩ ሓርፊፋን ተበላሽዩን ዚበሃል፣ ተጻመድቲ ብሓባር ክነብርሉ ዘይከኣል ኩነታት ምስ ዚፍጠር ወይ ርክቦም ናብ ንቡር ኪምለስ ትጽቢት ምስ ዘይህሉን ተጻመድቲ ንሓደ ዓመት ተፈላልዮም እንተ ነይሮምን እዩ።

ሳልሳይ ኣገባብ ምቅራጽ ውዕል መርዓ ኣገደስቲ ረቛሕቲ ናይ መርዓ ብምጥሓሱ ቤት ፍርድ ብዚህቦ ናይ ምፍራስ ውሳኔ ዚስዕብ እዩ። እቲ ውዕል መርዓ ነቶም ኣገደስቲ ረቛሕቲ ናይ መርዓ ብምጥሓሱ ጉድለት ዘለዎ ምስ ዝኸውን እቲ መርዓ ንኪፈርስ ብዝምልከቶ ሰብ ወይ ብኣኸባር ሕጊ ናብ ቤት ፍርድ ምስ ዝቐርብ ቤት ፍርድ ነቲ መርዓ ከፍርስ ይኸእል። ንኣብነት ሓደ ካብ ተጻመድቲ ንመርዓ

ዝሕተት ዝተሓተ ዕድመ ዓቕሚ ሄዋን ወይ ዓቕሚ ኣዳም ዘየማለኣ ምስ ዝኸውን መርዓ ብቤት ፍርዲ ኪፈርስ ይኸእል።

ብተወሳኺ ሓደ መጻምዲ ምስ ዚስወርን ንኸልተ ተኸታተልቲ ዓመታት ዚኣክል ደሃይ ከይሃበ ምስ ዚተርፍን፣ ቤት ፍርዲ ብዚቐርበሉ ምልክታ መሰረት ናይ ጥፋእ ውሳኔ ይህብ። ከም ሳዕቤኑ እቲ ውሳኔ ተግባራዊ ካብ ዚኾነሉ ዕለት ኣትሒዙ እቲ መርዓ ፍሩስ ይኸውን።

ኣተኣላልያ ክርክር ሓዳር፣

ኣቐድም ኣቢሉ ከም ዚተገልጸ ብመሰረት ሲቪላዊ ሕጊ ኤርትራ ክርክር ሓዳር ብኣማራጺ ናብ ሽማግሌ ስድራ ወይ ቤት ፍርዲ ኪቐርብ ይኸእል። ክርክር ሰብ ጉዳይ ናብ ሽማግሌ ስድራ ወይ ብቐጥታ ናብ ቤት ፍርዲ ምቕራቡ ብዘየገድስ መስርሕ ኣተኣላልያ ክርክር ግና ተመሳሳሊ እዩ።

ስርዓት ሽምግልና ብዝተኻእለ መጠን ልክዕ ከም ስርዓት ኣተኣላልያ ጉዳያት ኣብያተ ፍርዲ ይኸውን። እዚ ማለት ሽማግሌ ስድራ ንኸርክርን መርትዖታትን ተኸራኽርትን ሓደ ብሓደ ኪሰምዑ፣ ንመሰኻክር መጻዋዕታ ኪህቡ፣ ጉዳዩ ኪስማዕን መርትዖታቶም ክቐርቡን ዕድል ተዋሂቡ ከብቅዕ ክርክሩ ዘየስምዐን መርትዖታቱ ዘየቐረበን ተኸራኽሪ ወገን ንሱ/ንሳ ኣብ ዘይብሉ ንጉዳዩ ክርእዩን ኣብ ሕጊ መሰረት ዝገበረ ውሳኔ ኪህቡን ይግባእ።

ሕቶ ፍትሕ ናብ ሽማግሌ ስድራ ወይ ቤት ፍርዲ ምስ ቀረበ፣ ግዚያዊ ስጉምታታት ብሽማግሌ ስድራ ወይ ብቤት ፍርዲ ይውሰዱ። ግዚያዊ ስጉምቲ ዝወሃበሎም ነጥብታት ግዜ ዘይህቡን፣ ኣብቲ ጉዳይ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ክሳብ ዝወሃብ ክጽበዩ ዘይክእሉን ናይ ክርክር ነጥብታት እዮም። ከም ኣብነት እንተርኢና፡ ንናብዮት መጻምድን ቈልዑን፣ ንምሕደራ ንብረት መጻምድትን፣ ግዚያዊ መንበሪ መጻምድቲ ምውሳኔ ወዘተ ዝኣመሰሉ ገለ ካብቶም ግዚያዊ ስጉምታታት (ትእዛዝ) ዘድልዮም ነጥብታት ክርክር እዮም።

ቤተ ዘመድ ሸማግለ ተጻመድቲ ንኪዕረቕን ኣቕሪቦም ንዚጸንሑ ጠለብ ፍትሕ ንኪሓድጉን ጸዕርታት ከካይዱ ሓላፍነት ኣለዎም። እቲ ጉዳይ ብዕርቂ ኪፍታሕ ምስ ዘይክእል፡ ሸማግለታት ውሳኔ ፍትሕ ምስ ሃቡ ንውሳኔ ፍትሕ ተኸቲሉ ንዝመጽእ ሳዕቤናት ፍትሕ፡ ብፍላይ ድማ ንሓላፍነት ናብዮትን ምእላይን ቁልዑ፣ ንምቅሊት ንብረት፣ ብድሕሪ ፍትሕ ንመጻምዲ ነበር ዚግበር ናብዮት፣ ወዘተ ኣብ ዚበሉ ነጥብታት ውሳኔታት ይወሃቡ። ድሕሪ ፍትሕ ንመጻምዲ ነበር ዚግበር ናብዮት ሕጂ ዚተኣታተወ ሓድሽ ኣገባብ ኩይኑ፣ እቲ ናብዮት ቡብእዎኑ ብዚኸፈል ወይ ብጥቕሉል ክፍሊት ንኪፍጸም ውሳኔ ይወሃቡሉ።

4. ውሉድነት

ውሉድነት ኪበሃል ከሎ ኣብ መንጎ ሰባት ንዝህሉ ናይ ወላድን ውሉድን ርክብ ዚገልጽ ኩይኑ፣ ንኣደነት ከምኡ ድማ ንኣባነት የጠቓልል። ናይ ሓደ ቁልዓ ኣደ እታ ነቲ ቁልዓ ዝወለደት ወይ ነቲ ቁልዓ ብውዕል ውላድ-ጡብ/ምርዓም ዝተቐበለት ሰበይቲ እያ። ኣቦ ናይ ሓደ ቁልዓ ዚበሃል ድማ፡

- ቁልዓ ኣብ ዚተወለደሉ እዋን ምስ እታ ኣደ ውዕል መርዓ ዚነበሮ ሕጋዊ መጻምዲ ሰብኣይ፣
- ቅድሚ ምውላድ እቲ ቁልዓ ኣብ ዘሎ ትሕቲ 307 (ሰለስተ ሚእትን ሸውዓተን) መዓልታት ግዜ ምስ ኣደ እቲ ቁልዓ ውዕል መርዓ ዚነበሮ ሕጋዊ መጻምዲ ግን ከኣ ብሞት ብምፍላዩ ምስ'ታ ኣደ ዝነበሮ መርዓ ዝተቋረጸ ሰብኣይ፣
- ኣቦ እቲ ቁልዓ ምዃኑ ብጽሑፍ ዝተቐበለ ሰብኣይ፣
- ኣቦ እቲ ቁልዓ ምዃኑ ብውሳኔ ቤት ፍርዲ ዚተረጋገጸ ሰብኣይ፣ ከምኡ ድማ
- ብውዕል ውላድ-ጡብ/ምርዓም ነቲ ቁልዓ ከም ውላዱ ዚረገመ ሰብኣይ እዩ።

ምርግጋጽ ኣደነት ምስ ምርግጋጽ ኣባነት ኣናጻጺርካ ክረኣ ከሎ ብተዛማዲ ቅልል ዝበለ እዩ። ምክንያቱ ኣደ ናይ ሓደ ቁልዓ መን ከም ዚኸኑነት ንምፍላጥ ነዚ

ቁልፍ ዜወለደት ሰበይቲ መን እያ? ወይ ነቲ ቁልፍ ብውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫም ከም ውላዳ ዝተቐበለት ሰበይቲ መን እያ? ንዚብሉ ሕቶታት ብምምላስ ጥራይ ኣደነት ኪፍለጥ ይከኣል። ኣቦነት ንምርጫጽ ግና ምስታ ዝወለደት ኣደ፣ ነቲ ጥንሲ ወይ ምውላድ ቁልፍ ምኽንያት ዚኹነ፣ ምስ'ታ ኣደ ፍሉይ ርክብ ዝነበሮ ሰብኣይ ብንጹር ፈሊኻ ምፍላጥ የድሊ። በዚ ምኽንያት ከኣ ኣብ ምርጫጽ ውሉድነት ብብዝሒ ዝረኣይ ጉዳይ ንምርጫጽ ኣቦነት ዝምልከት እዩ።

ኣብ እዋን ሓዳር ተጻመድቲ ብሓባር ኪነብሩን ኣብ መንጎኦም ኣብ መርጫ ንቡር ዝኹነ ስጋዊ ርክብ ኪህልዎምን ሓደ ካብ ሰብኣዊ ውጽኢት መርጫ እዩ። ካብዚ ብምብጋስ ኣቦ ቁልፍ ዚበሃል ቁልፍ ኣብ ዝተወልደሉ እዋን ምስ ኣደ ቁልፍ ተመርዕዩ ዝነበረ ሰብኣይ እዩ። ብተመሳሳሊ 307 መዓልታት ቅድሚ ምውላድ እቲ ቁልፍ ምስ ኣደ ቁልፍ ዝነበሮ መርጫ ብሞት ናይቲ ሰብኣይ ዝተቋረጸ ሰብኣይውን ኣቦ ናይቲ ድሕሪ ሞቱ ዚተወልደ ቁልፍ ይኸውን።

ብተወሳኺ ኣቦነት ብውሳኔ ቤት ፍርዲ ኪረጋገጽ ይኽእል። ምርጫጽ ኣቦነት ብውሳኔ ቤት ፍርዲ ንኺግበር 15 (ዓስርተ ሓመታት) ዓመት እንተ መሊኡ በቲ ቁልፍ፣ እቲ ቁልፍ ትሕቲ 15 ዓመት ዕድመ ምስ ዚህልዎ ብኣዲኡ፣ ኣደ መዋቲት እንተ ኹይና ኣብ ክንድኣ ብሓረግ ወለዲ ኣደ ዘለዉ ንላዕሊ ዚቐጽሩ ወለዲ እቲ ቁልፍ ምልክታ ኪቐርብ ይኽእል። ከምዚ ዚበለ ክሲ ናብ ቤት ፍርዲ ዘቐርብ ሰብ ኣቦ እዩ ዚተባህለ ሰብኣይ ነቲ ቁልፍ ከም ዚወለደ ማለት ኣብ መንጎ እቲ ቁልፍን ኣቦ እዩ ዚተባህለ ሰብኣይን ሕጋዊ ምትእስሳር ኣቦነት ከም ዘሎ ዘረድእ ብቐጻ መርትዖ ናይ ምቕራብ ሓላፍነት ይህልዎ።

5. ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫም

ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ማለት ረገሚ ካብ ካልኣት ንዝተወልደ ውላድ ከም ውላዲ ንኺቐበሎ ዚግበር ስምምዕ ተባሂሉ ይግለጽ። በዚ መሰረት ቀንዲ ሳዕቤን ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ኣብ መንጎ ረገምን ተራግምን ባህርያዊ ዘይኮነ ዝምድና ውሉድነት ንምምስራት ከይኮነ፣ ኣብ መንጎ ተራግምን ስድራ ረገምን ከምኡ ድማ ኣብ መንጎ ረገምን ስድራ ተራግምን ናይ ስጋን መውሰብን ዝምድናታት ይፍጠር። ዝተራዕመ ቁልዓ ናይ ዝረገም ኣቦ ስም፣ ኣቦን፣ ስም ኣቦኣንን ይወስድ።

ኣብ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ዝሳተፉ ተወግዓልቲ ወገናት ረገምን ተራግምን ከይኖም፣ ዝኹን ልዕሊ 18 (ዓሰርተ ሸምንተ) ዓመት ዝኹን ሰብ ኪርዕም ይኸእል። ተራግሚ ዕድመኡ ልዕሊ 15 (ዓሰርተ ሓምሽተ) ዓመት ምስ ዚኸውን ነቲ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ባዕሉ ይፍጽም። ኣብ ካልኣት ኩነታት እቲ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ኣብ መንጎ ረገምን መጉዚት ተራግምን ይፍጸም። ገና ኣብ ማህጸን ኣዲኡ ዘሎ ዘይተወልደ ቁልዓ‘ውን ኪረገም ይከኣል።

ስምምዕ ምርጫ ብሕጊ ተቐባልነት ንኺህልዎ፣

- ኣብ መንጎ ረገምን ተራግምን ብውሑዱ ናይ 18 (ዓሰርተ ሸምንተ) ዓመት ፍልልይ ዕድመ ኪህሉ፣
- በዓል ሓዳር ዝኹን ረገሚ ቁልዓ ንምርጫ ፍቓድ መጻምዱ ኪረከብ፣
- ወለዲ ተራግሚ ብህይወት ዘለውን ዝፍለጡን እንተ ኹይኖም ነቲ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ፍታዎም ኪህቡ፣
- ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ንረብሓ ተራግሚ ኪኸውንን ቤት ፍርዲ ድማ ነቲ ውዕል ከጽድቕን ይግባእ።

ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ብቤት ፍርዲ ምስ ጸደቐ ብምልክታ ተራግሚ እንተ ዘይከይኮ ክሰረዝ ኣይከእልን። ብተወሳኺ ተጠኒሱ ከሎ ዝተራዕመ ቁልዓ፣ እቲ ቁልዓ ምስ ተወለደ ኣብ ውሽጢ 3 (ሰለስተ) ኣዋርሕ ወይ ቅድሚኡ ብበይናዊ ድሌት ናይ ኣደ እቲ ውዕል ውላድ-ጡብ/ምርጫ ኪሰረዝ ይከኣል።

6. ግዴታ ናብዮት

ግዴታ ናብዮት ማለት ብሕጊ ሓላፍነት ምንባይ ዘለዎ ሰብ መሰል ናብዮት ንዘለዎ ሰብ ቅቡል ብዚኸኑ ኣገባብ ንመግቢ፣ መጽለልን ንኸንክን ጥዕናን ዘድልዩ ነገራት ንኸቐርብ ብሕጊ ዝህልዎ ሓላፍነት እዩ። ግዴታ ናብዮት ኣብ መንጎ እቶም ኣብ ቀጥታዊ ሓረግ ወለዶ ናይ ስጋ ወይ ናይ መውሰቦ ዝምድና ዘለዎም ሰባት ከምኡውን ኣብ መንጎ ኣሕዋትን ኣሓትን ይህሉ። በዚ መሰረት ኣብ መንጎ ሓደ ሰብን ንላዕሊ ዚቐጽዱ ወለዱ፣ ንታሕቲ ዚቐጽዱ ውሉዳቱ፣ ብቐጥታዊ ሓረግ ናይ መውሰቦ ዝምድና ዚዛመድዎ ሰባት፣ ኣሕዋቱን ኣሓቱን ግዴታ ናብዮት ይህሉ።

ኣብ መንጎ እቶም ክብ ኢሎም ዚተገልጹ ሰባት ግዴታ ናብዮት ንኺህሉ ኪማልኡ ዚግብኡም ኣገደስቲ ረቛሕቲ ኣለዉ። ንሶም ድማ:

- ናብዮት ኪግበረሉ ዚሓትት ሰብ ናብዮት ዘድልዩ ክኸውንን ንመነባብሮኡ ዘድልዩ ነገር ድማ ባዕሉ ሰሪሑ ኬእቱ ምስ ዘይክእልን፣
- ሓላፍነት ናብዮት ዘለዎ ሰብ ድማ ግዴታኡ ንምፍጻም ዓቕሚ ምስ ዚህልዎን እዮም።

ግዴታ ናብዮት ዝፍጸም ናባዩ መሰል ናብዮት ናይ ምርካብ መሰል ንዘለዎ ሰብ ብዚኸፍሎ ኣበል ይፍጸም። ክብ ኢሉ ከም ዚተገልጸ ቀንዲ ዕላማ ናብዮት ነቶም ኣብ ህይወት ሓደ ሰብ ዘድልዩ መሰረታውያን ነገራት ማለት ንመግቢ፣ መጽለልን ንኸንክን ጥዕናን ናይ'ቲ መሰል ናብዮት ናይ ምርካብ መሰል ንዘለዎ ሰብ ምቕራብ ስለ ዝኸኑ ክፍሊት ኣበል ናብዮት ኪውህለል ኣይግባእን። ሓላፍነት ናብዮት ዘለዎ ሰብ ኪኸፍል ድሉው ክነሱ፣ እቲ ክፍሊት ኣብ ውሽጢ 6 (ሽዱሽተ) ኣዋርሕ እንተ ዘይተወሲዱ ወይ እንተ ዘይተሓቲቱሉ ዝተሞህለል ክፍሊት ናብዮት መሰል ናብዮት ናይ ምርካብ መሰል ንዘለዎ ሰብ ኣይወሃቦን።

መድምደምታ

ስድራቤት፡ ኣብ ደቂ ሰባትን ኣብ ምህናጽ ምዕቡል ሕብረተሰብን ዓቢ ኣገዳስነትን ግደን ዘለዎ ኣሃዱ ሕብረተሰብን ቀንዲ ማሕበራዊ ጉጅለን ስለዝኸኸነት ሕብረተሰብ ኣብ ልዕሊ ስድራ ዓቢ ተገዳስነት ብምሕዳር ንምሕብሓባ፡ ሓድሕዳዊ ውህደትን ስኒትን ኣባላት ስድራ ኣብ ምስሳን፣ ኣብ ምርግጋጽ ናጻ ድልየትን ማዕርነትን ተጻመድቲ፣ ኣብ ምውሓስ ረብሓን ድሕነትን ህጻናት ክሰርሕ ኣገዳሲ ጥራይ ዘይኮነ ግድነት'ውን ኢዩ።